

This article was downloaded by: [Purdue University]

On: 03 October 2014, At: 03:59

Publisher: Taylor & Francis

Informa Ltd Registered in England and Wales Registered Number: 1072954

Registered office: Mortimer House, 37-41 Mortimer Street, London W1T 3JH, UK

Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including instructions for
authors and subscription information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Om en af strandvall öfverlagrad torfmosse på södra Gotland

Gunnar Andersson

Published online: 06 Jan 2010.

To cite this article: Gunnar Andersson (1899) Om en af strandvall öfverlagrad torfmosse på södra Gotland, Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar, 21:5, 533-535, DOI: [10.1080/11035899909442245](https://doi.org/10.1080/11035899909442245)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035899909442245>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is

expressly forbidden. Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

Smärre meddelanden.

Om en af strandvall öfverlagrad torfmosse på södra Gotland.

Af

GUNNAR ANDERSSON.

Sedan öfver två årtionden har det varit bekant, att på Gotland torflager finnas, som täckas af hafsbildningar. Genom G. LINNARSSONS, G. LINDSTRÜMS, H. MUNTHES, A. WESTERBERGS, G. DE GEERS, R. SERNANDERS¹ m. fl. arbeten har man lärt känna, att dessa förekomster äro att hänföra till två skilda perioder af postglaciala tiden. Från den yngsta af dessa eller litorina-perioden äro redan flera förekomster beskrifna, men de äro dock så pass fåtaliga, att hvarje ny som anträffas är egnad att belysa växt- och djurvärldens förhållanden under tidsskedet före litorinatransgressionen. Det är på denna grund, jag ansett lämpligt lämna en kort redogörelse för en lokal, af mig under en i annat syfte företagen resa anträffad på södra Gotland, fastän den endast med hänsyn till några detaljer kompletterar vår förutvarande kunskap.

Under förlidet och detta år har utdikningen af den s. k. *Mellingsmyr* inom Eksta (Ejsta) och Sproge socknar företagits. Afloppskanalen, som därvid upptagits, leder vid gården *Nytorp*, 1,5 km norr om Sproge kyrka, under landsvägen. Strax öster

¹ Litteratur etc. finnes sammanställd i dennes arbete: Studier öfver den gotländska vegetationens utvecklingshistoria. Upsala 1891. Diss.

om denna synes i kanalens väggar ett torflager, öfverlagradt af en strandvall, hvilkens krön här ligger vid c. 17 m. Torflagret har sin direkta fortsättning i myrens torf.

Strandvallen, som består af växlande lager sand, grus och klapper, har på torfven en största mäktighet af ungefär 1,5 m. I det uppkastade materialet sågs skalfragment af *Cardium edule*, troligen härstammande från den öfverlagrande vallen.

Torfven underlagrar en stor del af densamma. Under vestra delen, hvarest torfmossens ursprungliga gräns förlöper, utkilar torfven, men tilltager i mäktighet mot öster, där den, ehuru starkt sammanpressad, är ända till 0,5 m.¹ Den underlagras närmast af ett lager fin, blågrå sand. Dennas undre del, liksom dess underlag, doldes af kanalmuren. Torfven är närmast en altorf.² Den består i bäckenets gamla brant nästan uteslutande af rötter, grenar, blad m. m. af *al*, *vide* etc, men blir mot myren rikare på *vass* särskildt i sina undre delar. Den har uppstått ur en föga vattenrik kärrmark, å hvilken vuxit särskildt *al* och *viden*. På den närliggande högre marken torde *furen* då som nu varit det härskande trädet.

En närmare undersökning af torfven visade densamma innehålla följande arter. De med * betecknade äro hittills icke funna i de af SERNANDER³ beskrifna med denna likartade fyndorterna på Gotland.

- * *Alnus glutinosa*, rötter, grenar, frukter rikligt,
- Betula alba* (cfr. *verrucosa*), frukter sparsamt,
- Carex* sp., nötter,
- * *Eriophorum* (cfr. *angustifolium*), 1 frukt,
- Menyanthes trifoliata*, frön sparsamt,
- Phragmites communis*, rhizom rikligt,
- Pinus silvestris*, grenar och kottar sparsamt,
- Populus tremula*, ved och bark,

¹ Alldestund jag icke var i tillfälle att låta utföra några gräfnigar, äro uppgifterna om mäktigheten ej fullt exakta.

² Se förf. arbete: Studier öfver Finlands torfmossar och fossila kvartärflora, (Bull. de la Comm. Géolog. de Finlande, n:o 8) sid. 20.

³ Anf. arb., sid. 47—53.

- *Rhamnus frangula*, frön sparsamt,
- *Salix caprea*, blad,
- „ *cinerea*, blad rikligt.

Därjämte anträffades ej sällsynt små kolstycken samt vinterägg af någon cladocer, troligen *Daphnia pulex*.

Den anmärkningsvärdaste af de funna arterna torde vara *alen*, af hvilken förut inga andra lämningar äro i motsvarande lager funna än de till »*Alnus* sp.» hänfödda, som G. LINDSTRÖM omtalar från Stigstädeså kern i Hafdhem. Arten är numera som vild helt och hållet försvunnen från närliggande trakter och öfverhufvud ytterst sällsynt på ön. Så upptages den af K. JOHANSSON¹ endast från 4 lokaler härstädes.

¹ Hufvuddragen af Gotlands växttopografi och växtgeografi. K. Vet. Akad. Handl. Bd. 29 (1897), n:o 1, sid. 224.